

Speuren langs de Dommel

Lees dit eerst

Hallo, mijn naam is Prik, leuke naam, hè? Ik woon hier in deze rivier, de Dommel. Die stroomt door Eindhoven, maar begint in België, bij het plaatsje Peer. Best bijzonder dat ik hier woon, want ik ben uniek. Er is bijna geen vis zoals ik hier! Maar dat had jij vast allang gezien. Als het goed is sta je nu op de bijzondere brug bij het Van Abbe museum.

Aan de glazen kant zie je het water aankomen. Flinker vaart staat erin hoor!

Genoeg gekletst. Volgens mij ben jij hier om te speuren. Hoe je moet lopen? Een rivier heeft altijd twee richtingen: stroomopwaarts en stroomafwaarts. Weet jij wat dat betekent? Wat dan?

.....

De richting waarin jij langs de Dommel gaat lopen is stroomafwaarts. Dat betekent dat je de kant op gaat waar het water heen stroomt.

Check!?!

En nu? Nu kijk je eerst op deze kaart. Want het is wel de bedoeling dat je zelf speurt, zoekt en kijkt. Je kunt hierop zien hoe je moet lopen. De pijlen wijzen je de richting, maar die wist je natuurlijk al: met de stroom mee. Bij een geel vakje lees je de bijbehorende tekst. Staat het cijfer in een rood vakje, dan kijk je voor een opdracht op de achterkant van de kaart.

Kijk goed naar de afbeeldingen! Zoek deze plekje op langs de Dommel en zodra je er bent, lees je de opdrachten.

Veel plezier met zoeken, kijken, puzzelen... en nu:

speuren maar!

X kijk voor de opdracht op de achterkant

X lees de bijbehorende tekst

2

Wist je dat...

Er langs de Dommel nog veel oude textiel fabrieken staan? Je ziet ze onderweg aan de overkant. Ze maakten daar vroeger allerlei stoffen. Die moesten natuurlijk een mooi kleurtje krijgen. En zodra dat gebeurd was... werd het vieze water gedumpt in de Dommel. Die had zo iedere dag een andere kleur. Echt heel vies eigenlijk!

Welke kleuren de Dommel had? Dat mag jij zelf uitvissen. Volg de verf, verzamel de letters en puzzel de juiste kleuren. Welke twee kleuren kun je maken?

□ □ □ □ □ □ □ □ & □ □ □ □ □ □ □ □

Mocht je ooit carnaval vieren in Eindhoven. Dan zie je deze twee kleuren overal terug. En jij weet nu dus waarom!

4

Heb je deze vissen al zien zwemmen in de Dommel? Speur maar eens goed in en langs het water.

Heb je enig idee wat dat is? Je komt deze onderweg nog tegen. Let goed op het water. Zodra het water extra begint te kabbelen ben je bij een aanbeld. Straks meer hierover.

Kijk naar deze prachtige vissen en zet de juiste namen in de puzzel

- 1: Je ziet mij overal zwemmen in de Nederlandse wateren. Ik ben wat witjes! **1:** □ □ □ □ □ □ □ □ □ □
- 2: Natuurlijk de prachtigste vis die hier in de Dommel rondzwemt ;-) **2:** □ □ □ □ □ □ □ □ □ □
- 3: Als mensen in het water duiken, denken ze aan mij, want dat noemen ze een duik. **3:** □ □ □ □ □ □ □ □ □ □
- 4: Door mijn fel gekleurde vinnen val ik lekker op. **4:** □ □ □ □ □ □ □ □ □ □
- 5: Prachtig slank en licht van kleur ben ik. Je zou het aan mijn naam niet zeggen, maar ik ben ook een voorn. **5:** □ □ □ □ □ □ □ □ □ □
- 6: Pas op! Deze vis met stekelige vinnen wordt graag opgegeten door de snoek! **6:** □ □ □ □ □ □ □ □ □ □
- 7: Ik ben heel lang en lijk wel op een slang. En nee... ik heb geen vinnen zoals Prik! **7:** □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

6

Enig idee hoe dik deze boom is?

Dat meet je zo: leg de ene na de andere hand tegen de stam totdat je helemaal rond bent.

HOEVEEL HANDEN HEB JE NODIG OM HELEMAAL DE BOOM ROND TE KOMEN?

HIERONDER ZIE JE EEN LINIAAL. HOE GROOT IS JOUW HAND?

1. Mijn hand is centimeter (cm).
2. Ik heb handen nodig om rond de boom te komen.

MAAK DE VOLGENDE REKENSOM:

..... cm x handen = centimeter dik is de boom

Vind je de rekensom te moeilijk? Vraag iemand om je te helpen!

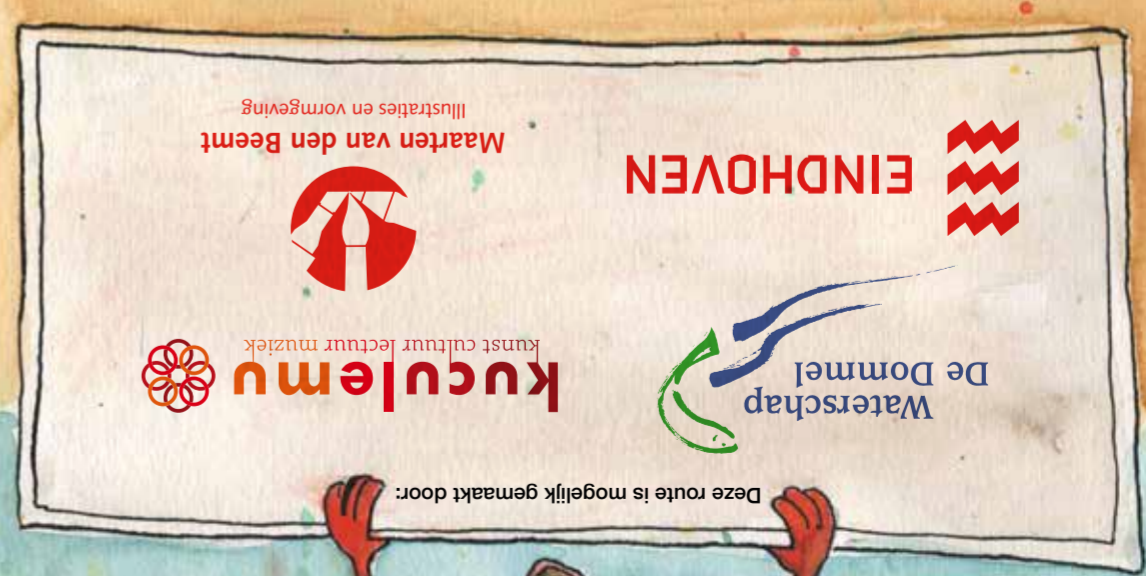
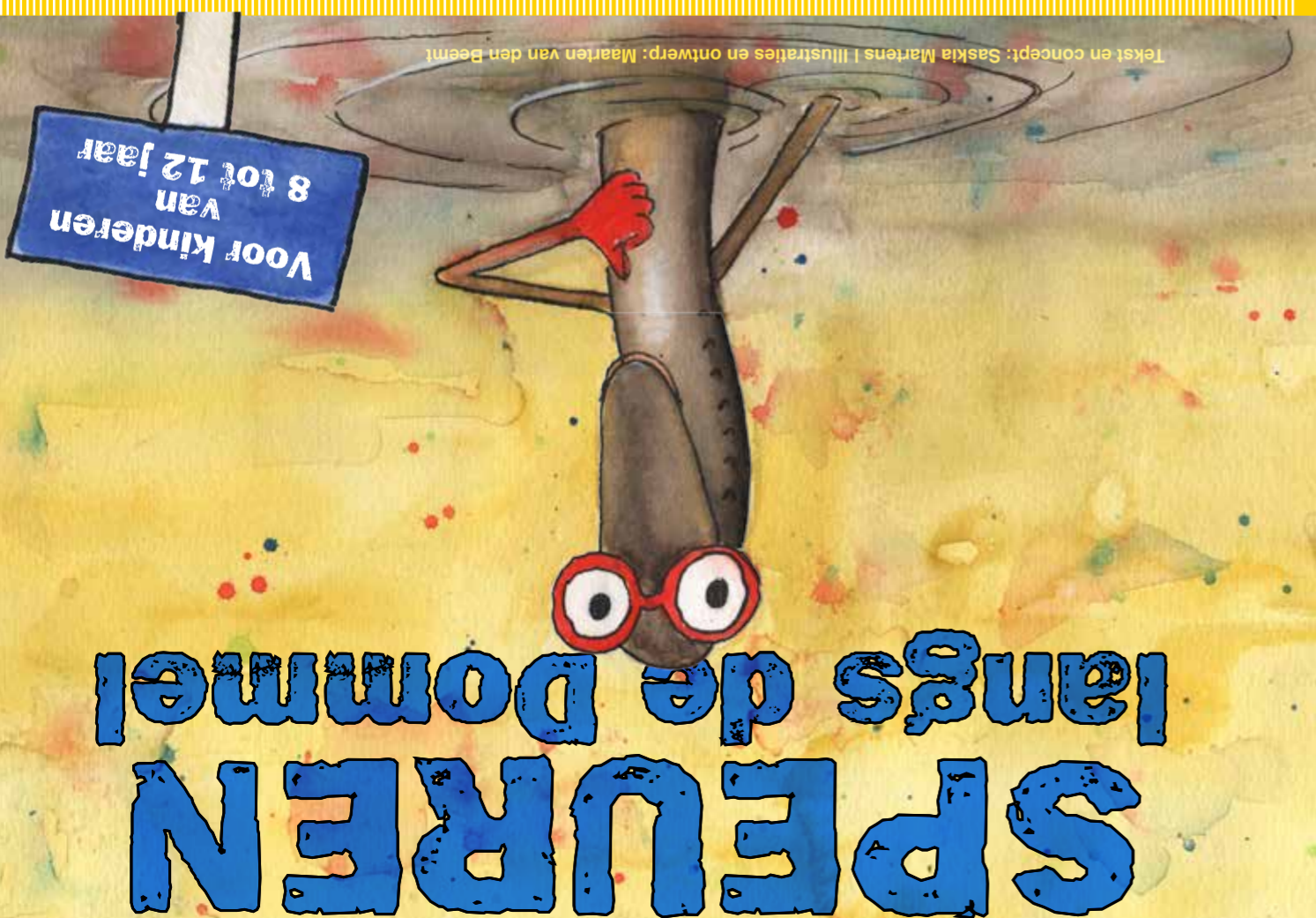

9

Dankzij Waterschap De Dommel blijft het Dommelwater schoon.

Maar weet jij waar het Waterschap nog meer voor zorgt? Juist ja, het schoonmaken van het riool. Alles wat jij door de wc spoelt, heel vies dus. Volg het juiste pad door het riool, van vies naar schoon water.

Speuren langs de Dommel

Priksom

De Dommel ontstaat in België. Na 35 kilometer (km) steekt hij de grens met Nederland over. Hij stroomt 17 km door Eindhoven zelf. Daarna gaat hij richting Den Bosch, waar hij uiteindelijk opgaat in de Maas. In totaal is de rivier 120 km lang. Hoeveel kilometer stroomt de Dommel, buiten Eindhoven om, door het Noord-Brabantse landschap?

120 - = km

Prikgeholmpje

Heei, pssst... Je krijgt nou iets te weten dat je héél goed moet onthouden.

Deze rivier werd al in het jaar 1474 Dommele genoemd! **Dom** komt van het woordje **dhū** wat draaien betekent. **Mele** komt van het Latijnse woord **malthum** en betekent **plek**.
Denk eens goed na. Dommel betekent dus

.....
Wedden dat bijna niemand dat weet?

Brug bij het Van Abbenmuseum Bolderdijklaan 10

Wai

START

Prikweetje

We zeggen allemaal rivier de Dommel, maar eigenlijk is dit een kleine rivier. En dat noemen we in Nederland een beek. De Dommel is dus eigenlijk een beek.

1

Stratumseind

2

Lang, lang geleden heette het hier Plekhoek en stonden er huisjes aan de waterkant. Maar oh, wat een ellende, als het veel regende was er volop Trammelant. Dan stroomde de Dommel zomaar de huiskamers binnen! Al dat water wegscheppen? Onmogelijk om daaraan te beginnen. Maar gelukkig stond hier een molen met een groot waterrad. Die pompte het water weg en zo werden de huisjes weer minder nat.

3

Vestdijk

4

Kanaaldijk-Zuid

Knotwilg: hol van binnen. Uitstekend huis voor vogels, steenuilen, muizen en vleermuizen. Zie je sporen van dieren als je erin staat?

5

Kanaalstraat

6

Ik ben effe naar de Effenaar, dat zeggen veel mensen hier, maar... Ze hebben vaak helemaal niet wat een Effenaar is, en hebben het echt allemaal mis! Een effenaar is een apparaat dat draden uit elkaar houdt, de naam komt uit de textielindustrie en is dus al enorm oud. Nu weet jij het, houd dit antwoord voortaan altijd paraat, als jij later als je nog groter bent, zelf naar een concert in de Effenaar gaat.

7

Je loopt hier over het pad met aan de overkant enorme villa's. Hier woonde vroeger meneer Philips, grote baas van de fabriek. Zijn personeel woonde in de bijgebouwen. De grote villa heet 'Huize de Laak', misschien kun je hem zien tussen alle bomen door?

Maar er gebeurt hier ook van alles in de Dommel zelf. Heb je het woord paraat dat je bij 4 had gepuzzeld?

Een is een soort onder die ervoor zorgt dat zowel stroomop- als stroomafwaarts kunnen . Dat stroomopwaarts zwemmen is erg belangrijk, met name op het moment dat de visser eijes gaan leggen. De vistrap hier op deze plaats is de grootste in Eindhoven en heeft wel 13 treden.

Kun je het zien? Let eens goed op het kabbelen van het water. Daar liggen de treden?

8

9

Dommelstraat

Kijk naar de overkant en ga op zoek naar het gebouw van de tekening hieronder.

Gevonden? Dat gebouw was vroeger de Schellenfabriek. Ze weefden hier stoffen, zeer energiek. Nu al lang niet meer, er is van alles te doen. Door verschillende bedrijven, heel anders dan toen.

In Eindhoven worden heel veel grote nieuwe dingen bedacht. Die worden dagelijks naar landen over de hele wereld gebracht! Enig idee welke spullen uit Eindhoven komen misschien? Kijk in de ramen en je zult ze met eigen ogen zien...

